

A színes kérdés (color problem)

Irta: Tóthludassy J.

II.

A color problem kétségkívül legsötétebb része a fekete-kérdés (néger-kérdés). Ott bujkál ez a probléma az alkotmány körmönfont paragrafusai mögött, ott lappang gazdasági kérdésekben, nyíltan kitör a társadalmi életben, kulturában, egyetemeken, a munkásszervezetekbe is belopják és általában úgy tartják felszínen ezt a kérdést, hogy szükség esetén mindig elő lehessen rántani. Mert ami a nácinak a zsidó, nacionalistának a kisebbség: az az Egyesült Államokban a néger: bűnbak, nagy bajok leplezője, elkeseredés levezető csatornája, az uralkodó osztály egyik legjobb fegyvere. A legtöbb amerikai polgár, ha négert közelről alig látott is, tud a „néger veszedelemről”. Mert a jó polgár úgy ismeri a dolgokat, ahogy neki feltalálják őket, készpénznek vesz mindent, csak hogy ne kelljen gondolkodnia. Arról pedig gondoskodik az uralkodó osztály, hogy olcsó feleletekkel elvegye a kedvét nehéz kérdésektől. Ezért tudunk mi is olyan keveset a négerekről. Érzelgős amerikai filmek, vigyorgó, livrés fekete portások, mulatt-cseléd komikák, jazz-bandok és legfeljebb Tamás-bátya kunyhója jut eszünkbe róluk. De az amerikai kispolgár sem tud többet: a néger alacsony sorsban jámbor és megelégedett, de ha felemelkedik, akkor elveszti a talajt a lába alól, erőszakos, „vad ösztönei” felszabadulnak és veszedelmessé válik a társadalomra. A megoldás kézenfekvő: a néger maradjon szolga, mert annak teremtette az isten.

A néger-kérdést is történelme folyamán fogjuk vizsgálni és azért vissza kell mennünk arra az időre, amikor a spanyol és angol gazdasági terjeszkedés és ezzel együtt a rabszolgakereskedelem megindulásával először merült fel a feketék kérdése.

Az afrikai négerekről általában az a vélemény, hogy félbarbár állapotban éltek és élnek és hogy egyáltalán nincsen kulturájuk. Afrika első hódítói gyártották ezt a véleményt önmaguk igazolására, ugyanezen okból vették ezt át a rabszolgakereskedők és végül a modern imperializmus. Pedig ez a felfogás teljesen téves és rosszindulatú. A XVI. században a materiális élet tekintetében a szudáni kultúra ugyanazon a színvonalon állott mint, az akkori Európáé. Akkor már voltak nagy jelentőségű néger államok és a különböző törzsek konföderációkba voltak szervezve. Szudán bomlása csak a XVI. században kezdődött, a spanyol-mór hadseregek támadásai után, amikor megindult Afrikában a rabszolgakereskedelem. Az egyenlítő körüli kulturának pedig Kongó iparosítása vetett véget.

A XVI. században jelentek meg Afrika partjain az első rabszolga-szállító hajók, hogy az ujonnan felfedezett földrészek, Amerikának déli ültetvényeire munkaerőt, rabszolgákat szállítsanak. T. i. ebben az időben alakultak ki különösen a mai Egyesült Államok déli részén azok a hatalmas latifundiumok, amelyeket királyi

kegyadományokként „politikai érdemeikért” kaptak lecsuszott angol nemesek. Ezeken az ingyen, vagy nagyon olcsón szerzett ültetvényeken busás hasznot reméltek a kalandor-nemesek, ha csak a munkáskérdést olcsón meg tudják oldani. A munka ugyanis baromi volt az ültetvényeken, amit egy fehér sem vállalt volna, különösen nem a nagynevű és címeres angol nemesek. Fehér csak felügyelő volt ezeken a földeken. Az első időben rizs, dohány és indigó-ültetvények voltak, a legjövedelmezőbb termelés azonban csakhamar a gyapot lett, különösen mikor Anglia ipari fejlődése következtében a gyapot feldolgozása könnyebbé és nagyobb arányúvá vált. Az első négereket már a XVI. század közepén spanyoloknak adták el Nyugatindióban az Afrikából érkező angol hajók. Jámbor és vallásos angol nemes indította meg a jövedelmező üzletet. Legnagyobb rabszolga szállító hajójuk neve „Jézus” volt. Nagy érdemeiért lovaggá ütötte az első rabszolgakereskedőt az angol királynő. A XVII. században indult azután meg nagyarányban a négeres szállítása a mai Unió területére. A rabszolgakereskedelem lett a déli államok kulturájának alapja és előfeltétele. Így az ültetvényeken a nyomorult néger rabszolgák verejtékén egy arisztokratikus uri osztály épült fel, mely az anyaország uralkodó házához hű is maradt sokáig.

Az északi államokban az első telepések angol puritánok voltak, akik vallási és politikai üldözések elől menekültek el az anyaországból és itt teljesen szabad konstitúciójú államokban éltek. Legelső dolguk volt a lelkiismereti szabadság megfogalmazása, azután az emberi jogok deklarációja, a rabszolgaság megtiltása és olyan alkotmányok, amelyeken azután a későbbi európai liberális alkotmányok, sőt a francia forradalom nem egy jelszava is felépült. Társadalmi felépültségük demokratikus volt és ideológiájuk homlokegyenest ellenkezett a déli ültetvényesekével. Ők aztán jobban is érezték az anyaországtól való gazdasági függés hátrányait és mivel emellett Anglia velük sokkal jobban éreztette gyarmati helyzetüket és gazdaságilag jobban elnyomta őket, ők voltak hordozói a függetlenség gondolatának. A gazdasági és társadalmi, valamint ezekkel együtt az ideológiai különbözőség nem mulott el a függetlenségi harc után sem, állandóan összeütköztek és ezen ellentétekből támadt a szecessziós háború az északi és déli államok között. Zászlajukra természetesen a rabszolgafelszabadítás jelszavát irták az északiak és ezen jelszó alatt folyt a harc, amely az északi államok győzelmével végződött. A négeres politikai felszabadítása, az u. n. abolíció (eltörlés) hamarosan meg is történt, de ezzel tulajdonképpen semmi nem változott. Szabad költözködést jelentett ez, szavazati jogot, egyebet semmit, és még ezzel sem tudtak mit kezdeni. Hiszen hiába változtatta gazdáját, akár feudális déli ültetvényes, akár tőkés északi gyáros volt a gazdája, teljesen egyformán ki volt szolgáltatva nekik. Először óriási számokban vándoroltak fel az északi államokba, a nagyipar és nagykereskedelem azonban éppen olyan kizsákmányolóan bizonyult mint az ültetvény

délen. A négerkérdés a politikai felszabadulással csak még nagyobbá és komplikáltabbá vált. A nagy bevándorlások után, miután az északi államok a politikai jelszót tökéletesen kihasználták és vele az európai államok nemcsak szimpátiáját de anyagi támogatását is megszerezték, félredobták a jelszót és ugyanugy csak kihasználható tömeget, kizsákmányolható munkaerőt látnak a négerben. 11 millió néger él ma az Unió területén, akiknek legnagyobb része most már nem néger, hanem egyszerűen proletár.

A társadalmi elnyomás súlyosan nehezedik rájuk. Szorgalmas, törekvő faj, elöretörésük a század elején nagy félelmet okozott. És mivel a nagytőkének nem műveltségre, nem kulturára, hanem minél kulturálatlanabb és minél jobban kihasználható munkásokra van szüksége, a fehér faj védelmének jelszava alatt taszítja vissza a négereket tökéletes gazdasági függőségbe, ami ebben az esetben ugyanolyan rabszolgamunkát jelent, mint felszabadulásuk előtt. Gyermekegondozás, iskola, nevelés tökéletesen el van hanyagolva. Olyan államokban, ahol a lakosság 50 százaléka néger, a közoktatási költségvetés 10 százalékában részesednek csak, mint pl. Dél-Carolinában és Missisippiben. És általában a kulturális élet minden vonalán ki vannak szorítva. Ahogy a mozikban, színházakban a „színvonal”-on kívül kell lenniök és onnan nézni a fehérek kulturáját, úgy ez a „színvonal” ott van mindenütt és mindent csak kívülről, messziről nézhetnek. Persze, hogy aztán a szerencsétlen feketék azt hiszik, hogy a színük miatt nyomják el őket, és szeretnének fehérekké válni. Azt hiszik, hogy ezzel minden megnyílna előttük. Nem lenne villamosokon, vonatokon külön fülkájük, nem lehetne büntetlenül csufolni, bántalmazni őket, résztvehetnének mindenben, amiben naiv elgondolásuk szerint a fehérek mind résztvesznek. Mert az elnyomás teljesen a faji elnyomás jeleit viseli magán. Mindjárt a politikai felszabadulás után megalakult a Ku Klux Klan nevű titkos terrorista szervezet, mely az uralkodó osztály irányítása és támogatása mellett szükség szerint feketék, zsidók, sárgák ellen irányul, és amelynek eszközei: linchelés, rablás, gyújtogatás. A legkülönbözőbb jelszavak alatt védik a nagytőkét és az imperializmust. De persze kifelé faji és vallási jelszavakat hangoztatnak. Nagy gazdasági megrázkódtatások idején a tömeg elkeseredését mesterségesen négerek vagy egyéb ilyen akut kérdések felé fordítják. Kis kihágásokat a négerek részéről óriási jelentőségű bűntényekké fujnak fel és gyakran egészen alaptalan vádakot találnak ki és ezekért indítják a társadalmi bojkottot a néger ellen. Néhány évvel ezelőtt pl. az egész világ közvéleményét megmozgatta az alabamai Scotsborough-ban történt eset, amikor teljesen alaptalan vádra 5 néger gyereket ítéltek halálra.

A négerkérdést mostani formájában még komplikáltabbá teszi a fehérek és négerek közötti házasság kérdése, a kereszteződés. Maga a házasság nem is törvényes minden államban, de ez nem akadály a kereszteződésnek. Így származnak a mulattok, terciánerek, quadronok, oktoronok stb. A kereszteződés és színárnyalat

legalább 15 változatát ismerik és tartják számon. Ez a színmegkülönböztetés azután a szerencsétlen négerrek gondolkodásában is visszatükröződik és így történik meg, hogy irigykedve nézik azt, akiknek csak egy árnyalattal is világosabb a bőre mint az övék.

A színárnyalat ver aztán éket közéjük, irigységre, féltékenységre vezet, vannak akik átpártolnak a fehérekhez, ami azt jelenti, hogy fajukat teljesen megtagadják és lenézik, ezeket azután a többiek árulóknak tekintik. A faji öntudat azonban erősödik a faji jelszavak alatt folytatott elnyomás következtében, de lassan-lassan arra is rájönnek, hogy a színekérdésen túl is van elnyomás, és hogy problémájuk nem az ő problémájuk egyedül. Látni kezdik, hogy a fehéreknél is hatalmas elnyomott tömegek, kihasznált osztályok vannak, amelyeknek érdekei nagyon hasonlít az ő érdekeikhez. Ugyanezt kezdik belátni a munkásszervezetek is, akik eddig teljesen elzárkóztak a négerrek elől és a színeseket nem vették fel tagjaik közé.

Az öntudatosítás munkáját legnagyobb részben központjukban a new-yorki Harlemben, a négernegyedben végzik. Itt 250.000 néger él egy tömegben, legnagyobb részt tömeglakásokban összeszorítva és munkanélkül. Itt izzik, mint egy kohóban a négerkérdés egész valójában és itt válik lassan öntudatukban faji határokon és korlátozottságon túl egyetemleges gazdasági és társadalmi kérdéssé. Intellektueljeik vezetése mellett, proletár íróik, költőik, művészeik irányításával öntudatukban lassan kiformalódik egy nagy harcnak a képe, amelynek csak elenyésző kis mozzanata a négerrek elnyomása. A múlt évben történt meg először, hogy a fehér munkások a feketékkel együtt szervezték meg mozgalmukat közös kizsákmányolók ellen, jogos követeléseik kivívására. Egész napjainkig félre tudták vezetni az uralkodó osztályok hazugságaikkal a széles munkástömegeket a négerüldözés okait illetőleg. De most már látják, hogy ugyanazok, akiket a tőkés osztály sztrájk törőkül olyan sikeresen alkalmazott a fehér munkások ellen, ugyanazok ellen uszították a fehér munkásokat és használták fel dühük levezetésére, nehogy az uralkodó osztályt érje a fehér munkások elkeseredése.

Igy használják ki a fekete munkást a fehér ellen bérlenyomónak, vagy sztrájk törőnek és így irányítják a fehér munkások elkeseredését a négerrek ellen. A „néger veszedelem” jelszava olyan mint egy biztonsági szelep a gazdasági problémák izzó kazánján, mindig jó arra, hogy a széles tömegek figyelmét eltereljék a bajok igaz okairól.

Természetesen nem egy mozgalom indult meg már arranézve, hogy a négerkérdést a mai gazdasági és társadalmi keretek közt megoldják. Úgy a fehérek, mint maguk a négerrek részéről történtenek megmozdulások. A fehérek megoldásai hasonlítanak az uralkodó osztály mentalitására, amely a megoldást diktálta. A legradikálisabb módszer, amit kitaláltak: a négerrek sterilizálása. Komolyan foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy ilyen módon vessenek véget

ennek az akut kérdésnek. A másik, nem kevésbé radikális megoldás a négerek tömeges deportálása vissza Afrikába. Ez volna szerintük a legméltóbb elintézése ennek a kérdésnek: a mór megtette a kötelességét, a mór mehet; miután évszázadokon keresztül kiszípolyozták őket, miután verejtékükön felépült Amerika ipara, kereskedelme, mindene, s miután tovább nem hajlandók rabszolgáként verejtékezni elnyomóik hasznára, hurcolkodjanak vissza őshazájukba.

Maguk a négerek is álmodoznak valami Afrikában létesítendő köztársaságról, hazatelepülésről, az összes afrikai négerek egyesüléséről. Indult is mozgalom közöttük ilyen jelszavakkal. Ez a mozgalom azonban nem tud tényleg lábrakapni, széles tömegeiket nem tudja megmozgatni. Látják, hogy a faji összetartozandóság nem egyesítő faktor, hiszen ott vannak a történelmi példák: Haiti és San Domingo, az első néger köztársaságok története. Politikai függetlenségüket jó ideig megtartották, de hamarosan képződött egy négerekből és főleg mulattokból álló felsőbb kaszt, amely a többit elnyomta. Ebből keletkeztek aztán azok a véres forradalmak, amelyek Haitit feldúlták és ahol néger néger ellen harcolt. Ott van aztán Libéria példája. Ez az 1847 óta szabad köztársaság semmivel sem mutatott jobb képet, mint az Unió, amelynek alkotmányát lemásolta és amelynek protekciója alatt áll. Eppen olyan elnyomásban részesülnek ott a munkás feketék saját fajbeli uraik részéről, mint az Unióban a fehérektől. Vándorolhat a fekete proletár a déli államokból az északiba, onnan pedig Haitiba vagy Libériába mindenütt egyforma sors várja. Mindenütt ugyanazon társadalmi rendszer, mindenütt ugyanaz az összeütközés az a társadalmi rendszer, mely faji, nemzetiségi, vallási és egyéb szempontokon túl, ezektől teljesen függetlenül elnyomókra és elnyomottakra osztja az emberiséget. Így a négerek faji öntudata is lassanként osztályöntudattá válik. Ebben az öntudatosodásban van a megoldás. Öntudatukban lassan kiformalódik egy nagy harcnak a képe, amelynek a négerkérdés csak egy kis mozzanata. És mondván csinált kis faji különbségeken túl: vörösbőrű, sárga, fekete és fehér kezek összefogozva kezdik építeni a közös jövőt.

(Vége következik).

Az antiszemizmust minden komoly műveltséggel bíró ember elveti. A parazitáknak azonban, felekezetre való tekintet nélkül, kell, hogy minden igaz ember ellensége legyen.